

Detailhandlen efterlyser hjælp i kampen mod butikskriminalitet

Stigningen i mængden og grovheden af kriminalitet i detailhandlens butikker kræver handling. Butikkerne føler sig ikke i tilstrækkelig grad hjulpet af myndighederne og ønsker sig desuden en række konkrete værktøjer, der kan hjælpe til både forebyggelse og opklaring af tyverier, røverier og verbale overfald.

Den stigende kriminalitet i detailhandlens butikker vækker bekymring. Det drejer sig især om mængden af butikstyverier, men også om kriminalitetens karakter. Flere melder om stadigt 'frækkere' tricktyve, og samstemmende tales der om generelt grovere adfærd - ikke bare fra kriminelle, men også 'normale' kunder, der i stigende grad har en aggressiv, truende og generelt utryghedsskabende adfærd overfor personalet.

Butikskriminalitet er sammenlignet med meget andet kriminalitet ikke blandt de værste forbrydelser. Men især de tyverier, der udvikler sig til røverier, er ubehagelige for den medarbejder, det går ud over - psykisk og i værste fald også fysisk. Det er derfor et problem, at butikker og personale føler, at denne form for kriminalitet ikke bliver prioriteret af politi og anklagemyndighed.

Butikker oplever, at Politiet ikke altid har tid til at kigge på sagerne, og at videomateriale ikke altid bliver afhentet. Dette er selvfølgelig et spørgsmål om ressourcer og prioritering, hvilket detailhandlen også har forståelse for.

Dertil kommer, at domstolene er pressede, hvorfor sagsbehandlingstiderne for de sager, der skal for en dommer, kan være meget lange - nogle gange flere år.

Konkrete tiltag som kan hjælpe butikkerne

Derfor efterlyser detailhandlen en række tiltag, der kan hjælpe med at minimere problemet.

Et af dem er bedre samarbejde med politiet - fx ved en mulighed for at kunne uploade videodokumentation direkte til politiet, så det ikke er nødvendigt for politiet at skulle afhente det fysisk i butikken. Videomateriale må ikke gå til spilde, da det er et af de vigtigste redskaber i opklaringen af butikskriminalitet.

PolMedia er udviklet af politiet til at modtage bl.a. videomateriale, men er endnu ikke rullet ud til offentligheden, og der er ingen tidshorizont på systemet. Derudover er systemet ikke umiddelbart beregnet til at blive benyttet med andre systemer, som fx Crimestat. Det gør, at butikkerne skal anmelde et tyveri via én platform og uploade via en anden - det er u hensigtsmæssigt og uigennemtænkt.

Udover video, så har forsøg vist, at foretagelse af lydoptagelser i butikkerne kan have en forbyggende effekt på trusler, grim tale osv. Derfor efterlyser Dansk Erhverv, at butikkerne får mulighed for - mod behørig skiltning - at optage lyd i butikken. Især i og omkring kasseområdet, vil dette kunne have en stor effekt, da det er her, hovedparten af de ubehagelige oplevelser finder sted.

Problemer med gengangere

Mange butikker har problemer med gengangere, der igen og igen begår kriminalitet og skaber utryghed i forskellige butikker. Muligheden for at kunne dele billeder af gerningsmænd kan have en forebyggende effekt. Selvom lovgivningen har åbnet for at dele billeder via systemet Crimestat, har Datatilsynet opstillet en række krav, der de facto gør delingen af billeder umuligt.

Flere butikker efterlyser også muligheden for at kunne søge om opholdsforbud til bestemte personer, for at komme problemet med gengangere til livs. Dette har enkelte butikker haft succes med, mens andre oplever det som umuligt at få udstedt.

De mere konkrete forslag er uddybet på næste side.

1. Deling af billeder internt mellem butikkerne

Lovgivningen blev ændret i 2018, så det blev muligt at dele billeder under visse forudsætninger. Dansk Erhverv fik i 2020 tilladelse til at anvende denne løsning via systemet Crimestat. Imidlertid var tilladelsen knyttet op på en række betingelser og krav, der de facto gør det umuligt at anvende tilladelsen. Dansk Erhverv har haft systemet klar siden 2020, men har – grundet kravene i tilladelsen – ikke haft mulighed for at anvende systemet.

Der er derfor behov for, at der sker en tilpasning af tv-overvågningslovens § 4 c, stk. 3.

2. Upload af videomateriale direkte til politiet

Optagelser fra videoovervågning er uvurderligt i opklaringer af en række forbrydelser – fra butikskriminalitet i form af butikstyverier, røverier, indbrud, bedrageri etc. og til mere alvorlige forbrydelser, som kidnapninger, mord og terror. Imidlertid findes der i dag ikke et system, hvormed politiet elektronisk kan modtage sådanne optagelser på en hurtig, sikker og ensartet måde. Optagelser skal derfor sendes eller afhentes af betjente i en patruljebil fx på en USB-stick. Det er utidssvarende og en uhensigtsmæssig brug af politiets ressourcer

Der er behov for, at der bliver prioriteret midler og ressourcer til at få udrullet PolMedia hurtigst muligt.

3. Mulighed for at optage lyd i butikkerne

Tonen i butikkerne er gradvist blevet meget grovere over de seneste par år. Det går fra almindelige kunder, der taler grimt, til reelle trusler og andre kriminelle ytringer. Det er i dag den almindelige opfattelse blandt myndighederne, at optagelser af lyd i almindelighed ikke er tilladt – uanset om der skiltet klart og tydeligt med det.

Der er derfor behov for at tilpasse lovgivningen, så det bliver muligt at foretage lydoptagelser mod behørig skiltning.

4. Opholdsforbud til gengangere

Visse kriminelle personer har tendenser til at opsøge de samme butikker igen og igen. Det skaber utryghed og udfordringer for butikspersonalet og kunderne i butikkerne. Butikspersonalet kan vise den kriminelle ud af butikken – men den pågældende vender ufortrødent tilbage.

Der er derfor behov for, at butikkerne får mulighed for at give kriminelle gengangere et opholdsforbud, som politiet skal sikre håndhævelsen af.

5. Tidssvarende strafferamme ift. butikstyverier

Bødestrafen står i dag ikke mål med værdien af de varer, der stjæles. Dermed har straffen for det første ikke en tilstrækkelig afskrækkende effekt og for det andet er det krænkende for retsfølelsen, at bøden er lavere end værdien af det, som tyven har stjålet for.

Der er derfor behov for en tilpasning af straffen for butikstyveri.

6. Større indsats ift. forebyggelse

Grundlæggende ønsker ingen at blive udsat for en forbrydelse. Forebyggelse er derfor en meget bedre investering, end at straffe gerningsmanden efterfølgende. Den økonomiske gevinst ved forebyggelsen vil også være større, og det vil øge trygheden for alle. Forebyggelse kan samtidig være med til at afværge en kriminel løbebane.

Der er derfor behov for, at der afsættes midler til at politiet og andre myndigheder kan prioritere en forebyggelsesindsats.

7. Skærpet fokus på hælmarkedet

En række af de varer, der stjæles i detailhandlen, stjæles til videresalg. Det er alt fra kød og fisk, til kaffe, slik og barberblade. Nogle videresælger til professionelle, andre sælges videre til private på fx Facebook Marketplace.

Der er behov for, at indsatsen mod hælere styrkes – både på nettet og i den fysiske handel. Gerne i et samarbejde på tværs af myndighederne, herunder Fødevarestyrelsen, Skat, Politiet, Sikkerhedsstyrelsen etc.

8. Hurtig sagsbehandling hos politiet

En hurtig sagsbehandling af butikskriminalitet hos politiet er alfa omega. Jo hurtigere en kriminel mærker konsekvenserne af sine handlinger, desto større sandsynlighed er der for, at den pågældende ikke fortsætter den kriminelle løbebane. Det har også en betydning ift. retsfølelsen, at sagen bliver behandlet hurtigt.

Der er derfor behov for, at det sikres, at politiet har tilstrækkelige ressourcer og i tilstrækkelig grad prioriterer sagsbehandlingen af disse sager.

9. Færre sager skal afsluttes med tiltalefrafald, påtaleopgivelse, henlæggelse og opgivelse af sigtelse

Selvom langt de fleste anmeldte butikstyverisager, ender med, at tyven får en straf – typisk i form af en bøde – er der stadig en oplevelse hos butikkerne af, at alt for mange sager ender med tiltalefrafald, påtaleopgivelse, henlæggelse og opgivelse af sigtelse.

Der er derfor behov for, at det sikres, at politiet foretager en tilstrækkelig grundig efterforskning, til at sikre, at antallet af sager, der ikke fører til straf, holdes til et absolut minimum

10. Flere ressourcer til domstolene til hurtigere sagsbehandling

Jo flere butikstyverier der sker, desto flere sager skal for domstolene. Hvis ikke der tilføres ressourcer til domstolene, bliver sagsbehandlingstiden for butikskriminalitet forlænget, hvilket er utilfredsstillende for såvel forurettede, som den tiltalte.

Der er derfor behov for, at der afsættes flere ressourcer til domstolene.